

Metoda Montessori

“Ajuta-ma sa fac singur!”

“Cand sunt alaturi de copii, sunt un nimeni si cel mai mare privilegiu pe care il am cand ii abordez, este acela de a fi capabila sa uit chiar ca exist, pentru ca astfel pot sa vad lucruri pe care le-as pierde din vedere daca as fi cineva – lucruri mici, dar adevaruri pretioase”. Maria Montessori, Educatie si Pace

Octombrie 2015

Maria Montessori - Viata si Opera - inceputuri

- 31 August 1870, Chiaravalle, Ancona, Italia;
- 1896 – absolva Facultatea de Medicina;
- Sustinator al drepturilor femeilor;
- 31 Martie 1898 – se naste Mario Montesano Montessori;
- Neuropsihiatria Infantila isi are originile in munca initiata de Maria Montessori impreuna cu Sante de Sanctis si Giuseppe Montessano.
- A tradus lucrarile lui Jean Marc Itard (1775 – 1838) si Eduard Seguin (1812 – 1880) care lucrau cu copii surzi si aveau rezultate. Cateva din materialele din clasa 3-6 isi au originile in materialele celor doi.
- 1900 – participa la Congresul pentru Drepturile Femeilor si Abuzul asupra Copiilor – Londra – vorbeste impotriva scaviei copiilor prin munca ;
- 1901 – incepe sa studieze **Filozofie, Psihologie Experentiala, Pedagogie si Antropologie** - printre primii oameni de stiinta care a folosit principii antropologice in dezvoltarea metodei sale pedagogice;
- 1904 – 1908 - conduce catedra de Antropologie a Universitatii din Roma

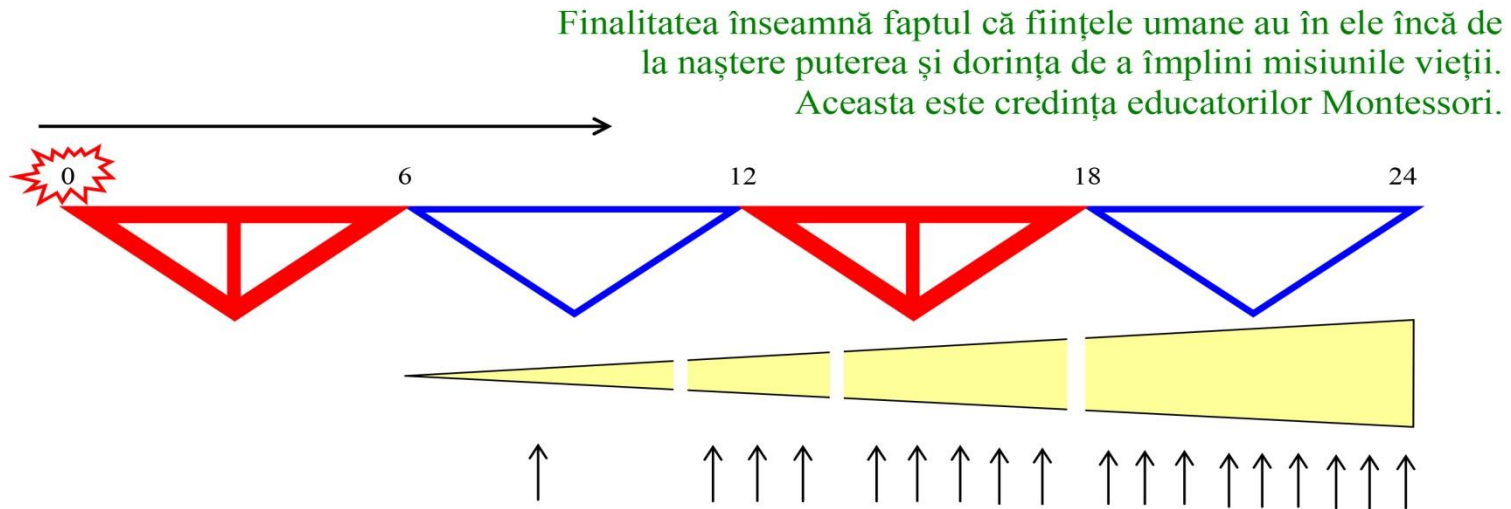
Maria Montessori - Viata si Opera

- **1906** – San Lorenzo – primaria renoveaza si propune ca cei mici , sub 6 ani, sa fie stransi de pe strazi pentru educatie ; acest fapt reprezinta o oportunitate pentru ea. Paraseste catedra si incepe in 1907 sa lucreze cu copiii acestia dupa observarile anterioare, dezvoltand din ce in ce mai mult material pedagogic.
- **1909** – Descoperirea Copilului
- **1913** – primul curs international la Roma
- **1915** – Los Angeles – curs pentru profesori si expozitie la San Francisco “ glass window”
- **1916** – chemata in Spania pentru a fonda un institut Montessori si de asemenea a sustinut un curs
- **1919** – Curs International pentru profesori 3-6 ani – Londra
- **1929** – Asociatia Montessori Internationale – pentru protejarea integritatii informatiei

Cele 4 Planuri de Dezvoltare – reprezentare geometrica

Cele 4 Planuri ale Dezvoltării

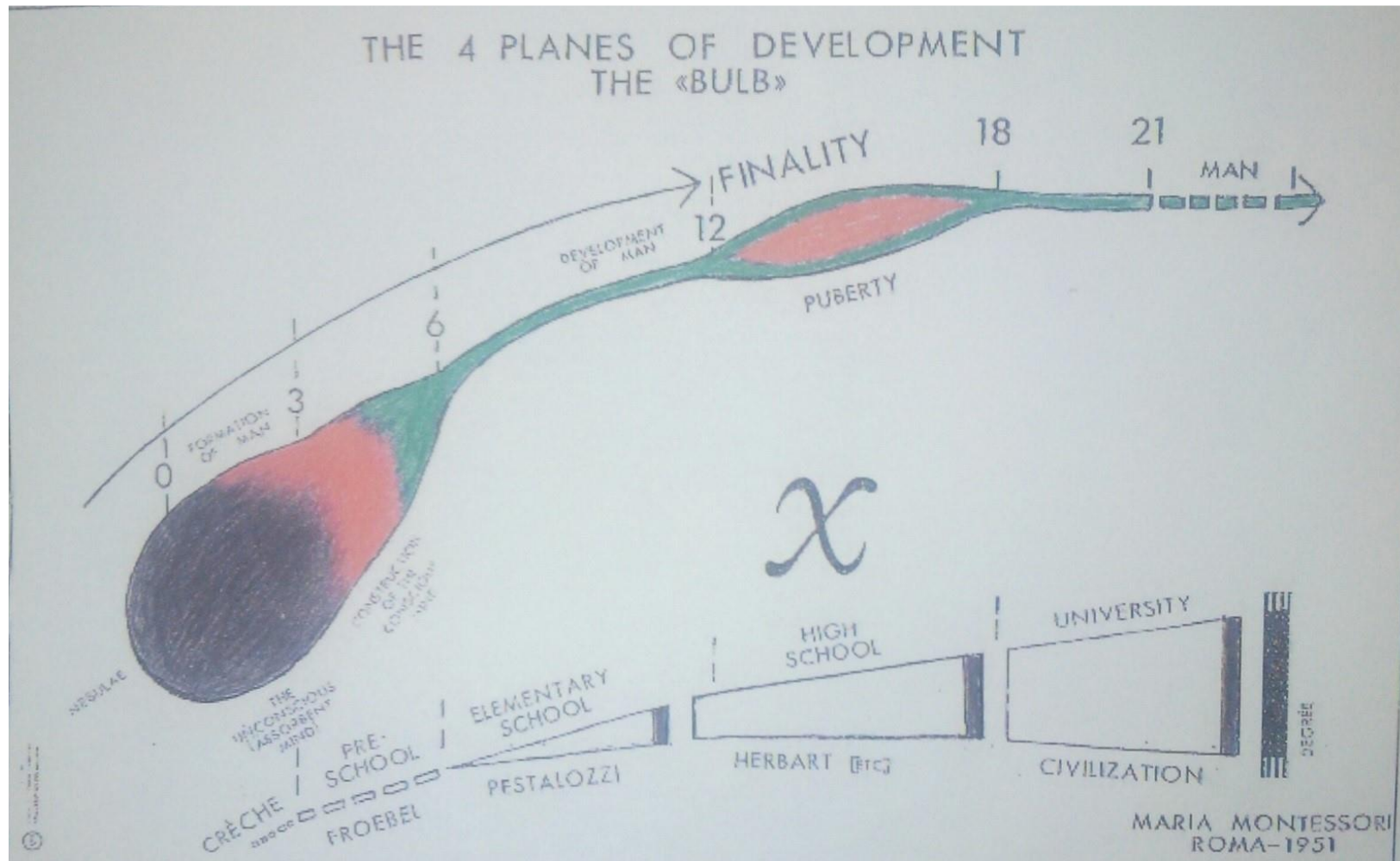
Ritmul constructiv al vietii

Cauzalitate înseamnă că educatorul este "cauza" dezvoltării umane;
Știm că acest lucru e greșit, noi putem doar să ajutăm bogăția interioară a copiilor.

Maria Montessori, Perugia 1950

Cele 4 Planuri de Dezvoltare – reprezentare organica

Pietre de temelie in Pedagogia Montessori

- Tendintele Umane
- Perioadele Sensibile
- Mintea Absorbanta
- +/- 100 miliarde neuroni

- Marele 3 +

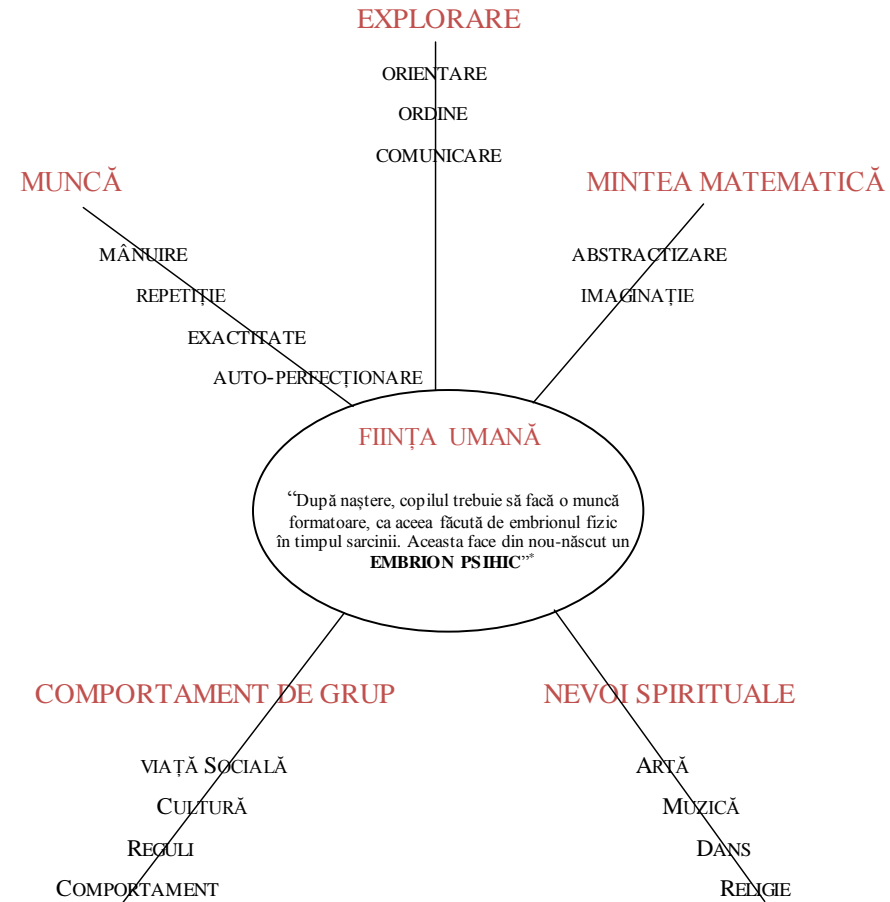
Tendintele Umane – mediul pregatit Montessori raspunde tendintelor umane

- Dictionarul Enciclopedic Italian - *inclinare naturala, chiar fara interventia vointei*
- Shorter Oxford - *forta puternica ce opereaza daca nu este contracarata*
- Maria Montessori – *fenomen natural*
- Tendintele umane sunt un fenomen **Natural, Permament** (dureaza intreaga viata) si **Universal** (se manifesta la toate fiintele umane)
- Sunt parte din ceea ce numim **Adaptare** la aceasta lume
- 2 scopuri educatioanale majore
 - (1) ajuta dezvoltarea copilului
 - (2) ajuta copilul sa se adapteze la conditiile sociale si psihologice ale mediului

Tendintele Umane – mediul pregatit Montessori raspunde tendintelor umane

- Fiintele Umane vin cu foarte putina protectie construita in interior
- Dar vin cu mult **Potential**:
 - **un creier mare** – fiecare copil se naste cu cca 100 mld neuroni
 - **postura bipeda permanenta** – care elibereaza mainile pentru lucru
 - **abilitatea psihica unica de a ne adapta** – la cultura in care ne nastem

Harta Tendinte Umane - cateva

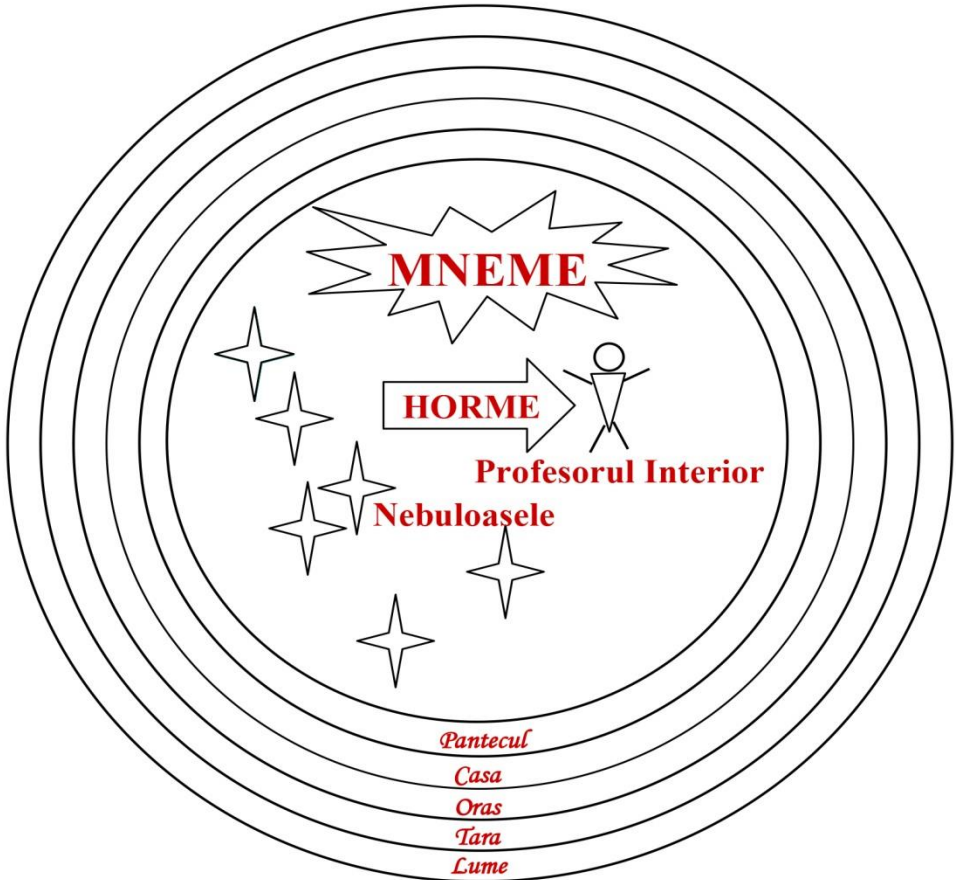

Mintea Absorbanta – specifica planului I – descoperita prin observarile Mariei Montessori

- Potential parte din Marele 3 +
- *“Maretia personalitatii umane incepe din momentul nasterii”* Maria Montessori, Mintea Absorbanta
- *“ In cursul acestei perioade timpurii , educatia trebuie inteleasa ca un ajutor dat procesului de desfasurare a puterilor psihice innascute ale copilului . Aceasta inseamna ca nu putem folosi metode obisnuite de predare care sunt bazate pe vorbire” .* Mintea Absorbanta Cap 1
- *“Primii doi ani ai vietii deschid in fata noastra noi orizonturi, aici putem vedea legile construirii psihicului, recunoscute pana in prezent. Cel care ne prezinta aceste revelatii este copilul insusi. El ne aduce la cunostinta un tip de viata psihica total diferita de cea a adultilor. Iata noua linie de actiune. Nu mai este cazul ca cercetatorul sa aplice notiunile psihologiei la copilarie, ci copiii insisi urmeaza sa-si dezvaluie psihologia lor acelora care ii studiaza”* Mintea Absorbanta, Cap 1
- Embrion Psihic - primii +/- 3 ani de viata

Mintea Absorbanta

Mintea Copilului

.....Univers.....

Mintea Absorbanta - structura

- **Profesorul Interior** — *“in fiecare copil exista – ca sa spunem asa – un profesor constiincios, atat de abil, incat obtine rezultate identice la toti copiii din toate partile lumii. “*
- Mintea absoarbe cunostinte si profesorul interior controleaza procesul invatarii.
- *“Pana la varsta de 3 ani copilul si-a pus deja temeliile personalitatii lui ca fiinta umana”* Mintea Absorbanta, Cap 1
- **Mneme** – greaca – sa iti amintesti
- Cand vorbeste despre puterea copiilor de a invata din mediu, Maria Montessori spune asa: *“Copilul are o relatie cu mediul lui inconjurator diferita de a noastra. Adulții admiră mediul inconjurător; și-l pot aminti și se pot gândi la el; dar copilul îl absoarbe. “*
- Maria Montessori numeste aceasta putere de a ne aminti *“o memorie speciala vitala care nu-ai aminteste constient, dar absoarbe imagini in viata individului”*
- **Amigdala** – structura subcorticala in forma de migdala – lobul temporal – rol cheie in procesarea emotiilor

Mintea Absorbanta - structura

- Cand vorbim despre educatie Amigdala reprezinta centrul invatarii senzoriale sifunctioneaza inainte de nastere!

Nebuloasele – in viziunea Mariei Montessori – sunt energii creatoare si caracteristici potentiale. Ea credea ca avem nebuloase (potential) pentru orice caracteristica din lume.

- Nebuloasele sunt tot ceea ce putem invata pe aceasta lume – orice miscare, sunet, textura, savoare, miros, etc. Ele lucreaza impreuna cu Perioadele Sensibile.
- “Nebuloasele nu sunt nimic dar sunt capabile sa construiasca ceva” – London Lectures 1946
- In ultima parte a Mintii Absorbante Maria Montessori vorbeste despre acea energie interna de neoprit care impinge copilul sa faca lucruri, sa aiba experiente in mediu pentru a deveni independent. Aceasta energie este numita de Sir Percy New **Horme** (*greaca – a stimula*). Montessori se refera la asta ca fiind: “*energia care ghideaza mintea sa interactioneze cu mediul si are Nebuloasele in serviciul lui.*”

Horme acea forta irezistibila pe care fiecare copil o are in interior.

- “*Dacă am încerca să găsim în viața conștientă ceva asemănător acestui Horme, ar putea fi asemuit cu forța voinței. Horme aparține vieții în general, a ceea ce s-ar putea numi impuls divin, sursa întregii evoluții. Această forță vitală a creșterii stimulează copilul să săvârșească multe acțiuni și, dacă i se permite să se dezvolte normal, fără a fi împiedicat, ea se arată sub forma a ceea ce numim “bucuria vieții”. Copilul e mereu entuziast, mereu fericit.”* MM. MA
- *Daca i se permite, MA actioneaza pe un teritoriu extins ca in reprezentare. Copiii pur si simplu infaptuiesc; nu e adultul care ii invata.*
- *Mintea Absorbanta este structura generala a psihicului.*
- *Ca o concluzie aici : **Horme** este prin urmare acea forta vitala, acea putere dinamica ce impinge **Profesorul Interior** sa continue achizitia de caracteristici umane, ceea ce copilul face cu ajutorul **Nebuloaselor**, prin actiune in Mediu si este totul pastrat pentru totdeauna in acea memorie speciala, numita **Mneme**.*

Perioadele Sensibile – puternice in primul plan de dezvoltare (0-6 ani)

- Ne ajuta sa intelegem dezvoltarea copilului pentru a raspunde corespunzator nevoilor lui.
- Montessori, prin observare, a fost primul pedagog care a scris despre perioade sensibile in relatie cu dezvoltarea umana.
- O perioada sensibila permite copilului sa se concentreze pe o caracteristica a mediului .
- *„O perioadă senzitivă se referă la o **sensibilitate specială** pe care o creatură o dobândește în starea sa infantilă, când încă este în proces de evoluție. Este o **dispoziție trecătoare și limitată** la dobândirea unei trăsături speciale. Odată ce această trăsătură sau caracteristică a fost dobândită, sensibilitatea specială dispare.”* Taina Copilariei, Cap 7
- Hugo de Vries – botanist olandez si unul din primii geneticieni ai lumii - care a observat perioade sensibile la animale.

“Se intampla ca in cazul unei mame bune, fluturele, din instinct aseaza ouale tocmai in partea opusa, adica in coltul dintre creanga si trunchi, spre a asigura urmasilor sai un loc ferit de primejdii. Cine va spune micilor viermisorii ca frunzele cele fragede de care au nevoie se gasesc tocmai pe varfuri? Lumina ii atrage! Omida este inzestrata cu o putere vie de simtire la lumina: lumina o atrage, o farmeca si viermisorul porneste in salturi, cum e mersul omizilor, spre locul unde lumina este mai vie”.

Perioadele Sensibile – puternice in primul plan de dezvoltare (0-6 ani)

- *“O perioadă senzitivă se referă la o sensibilitate specială pe care o creatură o dobândește în starea sa infantilă, când încă este în proces de evoluție. Este o dispoziție trecătoare și limitată la dobândirea unei trăsături speciale. Odată ce această trăsătură sau caracteristică a fost dobândită, sensibilitatea specială dispare.”* Secretul copilăriei, cap.7
- Cum funcționează Perioadele Sensibile?
- INTERES → MEDIU → ACTIUNE → ACHIZITIE PERMANENTA
- Caracteristici:
 - **Universale** – se întâmplă la fel peste tot în lume, la toți copiii, indiferent de rasă, culoare a pielii, etnie, etc.
 - **Tranzitorii** – apar pentru a achiziționa o caracteristică ---rămân pentru un timp -----dispar
 - **Curba de existență** - apar – urcă la vârf, scad în intensitate, dispar
 - **Se suprapun** – mai mult de una lucrează în același timp
 - **2 Fațete:** Interna și Externa **Interna** – nu putem vedea – se datorează acelui impuls vital din interior (Hormone) și cea **Externă** – se manifestă vizibil în diverse moduri – vedem mai întâi alegerea unui anumit fel de muncă...apoi vedem activitate crescută și repetitivă. De asemenea vedem concentrare și o anumită fericire și prosperitate a copilului la finalul ciclului de lucru.
 - Repetitia împreună cu emoția ne ajută în general, și pe noi ca adulți, să înmagazinăm informații fără efort.

Perioade Sensibile - exemple

- **Ordine** – ordinea exterioara aduce ordine interioara
- *“O perioadă foarte importantă și misterioasă este aceea care-l face pe copil extrem de sensibil la **ordine**.... apare în primul an al copilului și continuă și în al doilea... poate fi observată chiar din primele luni ale existenței.”* Secretul copilăriei, Capitolul 8
- Dr Silvana Montanaro spune despre copil ca este "un străin pe un tărâm străin" și are nevoie să găsească "puncte de referință." (Understanding the Human Being Cap. 2/18)
- *..dragostea pentru ordine manifestată de copii nu e la fel cu cea a adulților. Ordinea aduce unui adult o oarecare plăcere externă. Dar pentru copiii mici, este ceva extrem de diferit. Este ca pământul pe care animalele merg sau apa în care înoată peștii.* Secretul copilăriei, Cap. 8
- **Limbaj** – înainte de naștere
- *“Fiecare copil, într-o anumită perioadă a vieții sale, explodează cu un număr de cuvinte, toate pronunțate perfect. Într-o perioadă de 3 luni copilul, care era aproape mut, învață să folosească cu ușurință toate formele substantivului, sufixe, prefixe și verbe și, în fiecare copil, acest lucru se petrece la sfârșitul celui de-al doilea an din viață.”*
- **Miscare** – copiii nu au numai un indemn extraordinar spre miscare dar și o dorință extraordinară să stăpânească miscarea în timp.
- **Comportament Social** - *“...el imită nu pentru că cineva i-a spus s-o facă, ci dintr-o nevoie lăuntrică pe care o simte.”* Minte Absorbantă, Cap. 14

Perioade Sensibile - exemple

- **Asimilare de imagini** - *“Un copil are o Perioadă Senzitivă ce durează până la vârsta de 5 ani și care îi permite să asimileze imagini din mediu într-un mod uimitor.”* Secretul Copilăriei, Cap. 9
- **Obiecte mici** – o extindere la asimilarea de imagini
- *“De la începutul celui de-al doilea an al său, copilul ... devine interesat de obiecte mici care nouă ne scapă.”*
Secretul Copilăriei, Cap. 9
- **Rafinarea simturilor** – aparține mai mult grupului 3-6 ani
- *“O perioadă senzitivă se poate dezvălui în reacția violentă a copilului. Noi o privim ca un fel de disperare fără sens și o numim un “acces de furie”. Dar în realitate este expresia unei tulburări interioare sau a unei nevoi nesatisfăcute ce a dus la un nivel de tensiune. Reprezintă efortul sufletului de a pune o întrebare sau de a se apăra.”* Maria Montessori, Secretul Copilăriei, cap. 7

Va multumesc pentru atentie!

“Dacă nu este acordat niciun ajutor copilului, dacă mediul său este neglijat, viața sa psihică va fi în pericol constant... Trebuie să-l susținem din primele momente... în scopul delicat de manifestare exterioară a acestei dezvoltări și în furnizarea acelor mijloace necesare pentru formarea sa pe care nu le poate obține prin propriile sale eforturi.” Secretul Copilăriei, cap 7

- www.montessori.org.ro – ADEMUR – Montessori Romania
- www.institutulmontessori.ro - MIB
- www.ami-global.ro – Asociația Montessori Internationale
- www.aidtolife.org/ro/
- www.montessori-evenimente.ro
- Conferința anuală **ADEMUR** “Copilul ca întreg” - Duminică, 1 Noiembrie 2015